

Viite

Asia

Kansalaisten osallistamisen kehittäminen Venäjän metsätaloudessa

Asiasanat VENÄJÄ, KESTÄVÄ METSÄTALOUS

Hoitaa UM ITÄ-22

Hoitaa UE MOS

Koordinoi

Tiedoksi

ITÄ-20; ITÄ-21; ITÄ-23; ITÄ-24; ITÄ-25; KPO-10

BER; PIE

KTM; MET; METSÄHALLITUS; METSÄNTUTKIMUSLAITOS; METSÄTEOLLISUUS RY;

MMM/MEO; MTK; SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS; YM; YM/ALO; YM/KVY

Kansainvälissä projekteissa on kehitetty Venäjälle sopivia menetelmiä kansalaisten osallistumiseksi metsätalouteen. Avainkysymys on avoimien suunnittelujärjestelmien kehittäminen eikä kieltämisvaltuuksien saaminen jonkin säädöksen perusteella. Useiden projektien hyvistä tuloksista huolimatta virallisen metsätalouden suunnittelujärjestelmän uudistaminen ei ole juurikaan edennyt.

Kanadan kehitys yhteistyövirasto CIDA ja IUCN (The World Conservation Union) ovat yhdessä venäläisten organisaatioiden kanssa toteuttaneet projektia "Yhteistyösuhteiden kehittäminen Venäjän metsien suojelussa ja käytössä". Projekti on tarkastellut makrotasolla yleensä kansalaisten osallistumisen mahdollisuuksia metsäasioihin. Toisena komponenttina on ollut luonnonsuojelualueiden hoidon arviointi ja kolmannessa komponentissa on käsitelty metsien non-wood tuotannon edistämistä.

IUCN:n metsäohjelman koordinaattori **V. Tepljakov** kertoi, että kansalaisten osallistumisen mahdollisuuksien edistämiseksi on tuotettu aineistoa, jonka soveltamiskelpoisuutta käytäntöön on kokeiltu joillakin alueilla. Seuraavassa esitetään joitakin kohtia tästä aineistosta:

Verkostot osallistumisen keinona

Ajantasaisen tiedon välittämisessä hyvä keino ovat internet- ja sähköpostiverkostot. Ekologisten järjestöjen puitteissa toimii monia verkostoja mutta niiden yhteydet virallisiin järjestelmiin eivät ole kovin tehokkaita. Tällä hetkellä seuraavien Venäjällä toimivien verkostojen ohjelmaan kuuluvat metsäasiat:

- NGO- järjestöjen Metsäklubi (<http://forest.ru>), jonka jäseniä ovat Socio-ecological Union Forest Campaign, The Biodiversity Conservation Centre, Student Corps for Nature Conservation Movement, Greenpeace Russia, The Save Pechora Committee ja Taiga Rescue Network;
- Karjalan NGO-järjestöjen alueellinen verkosto (<http://greens.krc.karelia.ru>)

- WWF:n Pihkovan mallimetsä (<http://www.wwf.ru/pskov>)
- Komin Pripulsen mallimetsä (<http://www.komimodelforest.ru>)
- Baltic Environmental Information Dissemination System
- NGO-järjestöjen ilmastoasioiden koalitio
- Valuma-alueiden suojelun vapaaehtoisten verkosto (<http://volonter.newmail.ru>)
- Luoteis-Venäjän ekologinen verkosto (<http://enwl.net.ru>)

Metsäklubiin kuuluvilla järjestöillä on luonnollisesti myös laajaa omaa metsiä koskevaa tiedotustoimintaa, esim. Taiga Rescue Network ja Greenpeace Russia.

Lainsäädännön antamia lähtökohtia osallistumiselle

Kirjoittajat pitävät kansalaisten ja järjestöjen osallistumismahdollisuuksia verrattain huonoina. Vaikutusmahdollisuuksia katsotaan olevan lähinnä luonnonsuojelualueiden perustamista koskeviin asioihin sekä metsäpalontorjuntaan ja muuhun metsänsuojeluun. Tavoitteena esitetään tavoite, että sidosryhmien tulisi saada lakiin perustuva mahdollisuus estää hakkuu ekologisten perusteiden lisäksi, virkistyskäyttö-, esteettisillä, kulttuurisilla ja etnisillä perusteilla. Nykyiset osallistumisen mahdollisuudet arvioitiin seuraavasti:

- Metsämaan käyttötarkoituksen muutos: Kansalaisilla ei osallistumismahdollisuutta.
- Metsien jako pääryhmiin: On osallistumismahdollisuus.
- Metsätalouden suunnittelu: Ei virallista osallistumismahdollisuutta mutta käytännössä esim. ekologisen lisäinformaation tuottaminen on mahdollista.
- Metsänkäytön sopimukset: Ei osallistumismahdollisuutta. Habarovskissa alueellisen säädöksen perusteella ympäristöjärjestöjen edustaja on mukana vuokrauskomissiossa
- Yksityiskohtaiset metsävaratiedot: Kansalaisilla on metsälain mukaan periaatteessa oikeus saada tietoja. Käytännössä menettelynä on se, että kyselyihin vastataan.
- Metsänkäyttö ja metsänuudistaminen: Kansalaisilla on tiettyjä mahdollisuuksia osallistua vapaaehtoisesti valvontaan.
- Rakentaminen metsävarannon alueelle: Ei selvää osallistumisen mahdollisuutta.
- Metsäpalojen torjunta ja metsähygieniä: Runsaasti normeja tiedottamisesta ja kansalaisten osallistumisesta.

Jos normeista ei löydy kohtaa joka mahdollistaisi osallistumisen, voidaan vedota metsähallituksen päätökseen vuodelta 1998, jossa kestävä metsätalouden yhtenä ehdottomana kriteerinä on kansalaisten osallistumismahdollisuuksien turvaaminen.

Koulutus

Projekti esittelee perusteluja ja suunnitelmia, joiden mukaisesti tulisi metsähallintoon kouluttaa asiantuntijoita, jotka hallitsevat osallistamisen ja toteuttavat sitä.

Luonnonvaraministeriön alaisessa Pushkinon metsäalan täydennyskoulutuskeskuksessa on jo muutama vuoden ajan käsitelty osallistamista täydennyskoulutuskursseilla. Laitoksen johtajan prof. **A. Petrovin** johdolla laaditussa metsähallinnon oppikirjassa vuodelta 1997 on luku osallistamisesta.

Kommentti

Myös suomalais-venäläisen Luoteis-Venäjän kestävän metsätalouden kehittämisen ja biodiversiteetin suojelun ohjelman hankkeissa on kansalaisten osallistamisen kehittäminen ollut esillä monissa hankkeissa.

Voidaan yhtyä IUCN:n ja CIDA:n projektin arvioon siitä, että osallistumisen mahdollisuudet ovat vielä varsin rajalliset. Järjestöjen internet-verkostot ovat kehittyneitä ja niiden kautta on saatavissa myös metsätalouden organisaatioiden virallista informaatiota. Avainkysymys on avoimien suunnittelujärjestelmien kehittäminen eikä kieltämisvaltuuksien saaminen jonkin säädöksen perusteella. Useiden kansainvälisten projektien hyvistä tuloksista huolimatta virallisen metsätalouden suunnittelujärjestelmän uudistaminen ei ole juurikaan edennyt.

LIITTEET

-